

هدایت تحصیلی و شغلی دانش آموزان در دوره متوسطه اول

نشست تخصصی مدیران و مشاوران
ناحیه ۲ بهارستان (شهرستان های استان
تهران) با موضوع چالش ها و راهکارها
و هم اندیشی در راستای هموارسازی
هدایت تحصیلی مناسب دانش آموزان

منیرهنسیمی

دانشجوی دکتری مشاوره

مسئول هسته مشاوره ناحیه دو بهارستان
(شهرستان های استان تهران)

همکاران مدرسه در اجرای هدایت تحصیلی
- استفاده از ابزارها و شیوه های علمی و اثربخش

اصول ناظر بر نظام هدایت تحصیلی

۱. توجه به ارزش های فلسفی و دینی در جهت گیری های تحصیلی و شغلی کشور
۲. توسعه رشد و استقلال ملی و دستیابی به انسجام فرهنگی
۳. توجه به تفکر فرایندی و مداخله ای یادگیرندگان (نقش فعالانه، داوطلبانه و آگاهانه دانش آموز در جریان هدایت تحصیلی-شغلی)
۴. اعتبار بخشی به نقش معلمان و کارکنان مدرسه (مشارکت سیستمی و مجدانه معلمان و کارکنان مدرسه در فرایند هدایت تحصیلی-شغلی)
۵. توجه به نقش مؤثر والدین در جریان هدایت تحصیلی-شغلی فرزندان (کمک به کسب تجربیات شغلی و تحصیلی، شناسایی استعدادها، بازدهی ها و غیره)
۶. ماهیت (توجه به شخصیت، ارزش ها، رغبت ها، توانایی ها، هیجانات، امکانات، نیازها و شرایط بومی و محلی، استانی و غیره)
۷. توجه به یادگیری مادام العمر (هدایت تحصیلی-شغلی جریان مداوم و پیوسته از پیش دبستانی تا پایان عمر تعریف شده است)

اشاره

یکی از انتخاب های مهم در زندگی دانش آموزان انتخاب رشته تحصیلی است و این انتخاب با انتخاب شغل فرد در آینده ارتباط زیادی دارد و در مواردی موفقیت یا عدم موفقیت او در زندگی بستگی به این انتخاب دارد. هدف از هدایت تحصیلی فراهم کردن امکان رشد یکپارچه و مستمر عقلی، ایمانی، عملی و اخلاقی دانش آموز به گونه ای است که بتواند با شناخت ظرفیت های خود، مسئولیتش را در مقابل خداوند که همان رشد ظرفیت هاست بداند، ارتباط و تعامل با محیط تحصیلی-شغلی خود و نیز تعامل اثربخش با دیگران برقرار سازد و مناسب ترین طرح ریزی را در مسیر زندگی تحصیلی-شغلی خود داشته باشد. در زیر به اختصار به مبانی فلسفی و علمی هدایت تحصیلی مبتنی بر سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران می پردازیم:

کلید واژه ها: هدایت تحصیلی، انتخاب رشته تحصیلی

ویژگی های برنامه هدایت تحصیلی

- مبتنی بودن بر نیازها و فطرت الهی دانش آموزان
- مبتنی بودن بر نیازهای جامعه
- بهره مند بودن از یافته های علمی و پژوهشی
- دارای رویکرد نوآورانه و خلاق و بهره مند از تجارب و توان معلمان و کارکنان مدرسه به صورت سیستمی و تأکید بر نقش

مهم‌ترین مباحث طرح‌شده در این نشست

۱. تشریح اهمیت و ضرورت اجرای آزمون‌های نوین مشاوره‌ای و کاربرد نتایج آزمون‌های رغبت و استعداد در هدایت تحصیلی با اشاره به این نکته که، هدایت تحصیلی گام اول شناخت دانش‌آموز است و بهترین منبع شناسایی دانش‌آموز خود اوست و هرچه بیشتر و دقیق‌تر بتوان دانش‌آموزان را شناسایی کرد به همان میزان هم بهتر می‌توان برای آنان برنامه‌ریزی نمود، بهترین ابزار شناسایی آزمون‌های سه‌گانه است که سعی شده این آزمون‌ها منظم برگزار شود و پس از تحلیل آن‌ها برنامه‌ریزی مؤثری نیز برای پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان صورت گیرد.
۲. تشریح آیین‌نامه جدید هدایت تحصیلی و پاسخ به ابهامات مدیران و مشاوران حاضر در جلسه با توجه به تغییرات صورت گرفته در آیین‌نامه جدید
۳. هم‌اندیشی در خصوص چالش‌ها و دغدغه‌های مدیران و مشاوران در زمینه هدایت تحصیلی در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ که در ادامه به برخی از آن‌ها خواهیم پرداخت.
۴. لزوم برگزاری برنامه‌های هفته معرفی مشاغل و بازدید از نمایشگاه‌ها و هنرستان‌ها و آموزشگاه‌های کار دانش‌وفنی و حرفه‌ای به عنوان یکی از مسیرهای انتخاب رشته تحصیلی و شغلی

چالش‌های عمده مدیران و مشاوران با توجه به تغییرات حاصله در روند برنامه‌های هدایت تحصیلی

- عدم آگاهی مدیران این دوره با بحث ضوابط هدایت تحصیلی به علت تغییر زمان انتخاب رشته از متوسطه دوره دوم به دوره اول.
- عدم ابلاغ به موقع آیین‌نامه هدایت تحصیلی و بلا تکلیفی و سردرگمی مدیران و مشاوران در زمینه اطلاع‌رسانی دقیق در خصوص شاخه‌ها و رشته‌ها.
- اجرای آزمون بسیار طولانی استعداد تحصیلی به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم در انتخاب رشته، که به خاطر طولانی بودن با ایجاد خستگی جسمی و ذهنی موجب پاسخگویی بدون دقت و تمرکز دانش‌آموزان شده است.
- کمبود ساعات حضور مشاوران با توجه به تعداد زیاد دانش‌آموزان که علاوه بر پایه نهم بایستی پاسخگوی سایر پایه‌ها هم باشند که همین مسئله محدودیت زمانی در روند اجرای هدایت تحصیلی خدشه ایجاد می‌کند.
- حذف درس برنامه‌ریزی تحصیلی - شغلی از سرفصل‌های درسی و محدودیت حضور مشاوران در کلاس‌ها برای برقراری ارتباط مستقیم و شناخت بهتر دانش‌آموزان
- نبود نرم‌افزارهای دقیق معرفی رشته‌ها و مشاغل مربوطه جهت آگاه‌سازی دانش‌آموزان و ...

۸. جلب مشارکت و تعامل (باید از ظرفیت همه دستگاه‌ها و نهادهای درونی و بیرونی وزارت آموزش و پرورش در جریان هدایت تحصیلی - شغلی استفاده شود)

۹. رشدی و یکپارچه بودن (توجه به نیازهای ویژه، رشدی و پیوسته و انطباق‌پذیری بالا در برنامه‌ها)

با توجه به اصول فوق واحد مشاوره اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ بهارستان اقدام به برگزاری نشست با حضور کلیه مدیران و مشاوران دوره اول متوسطه نمود. در این جلسه آقای بنار، مدیر آموزش و پرورش ناحیه، با اشاره به اینکه هدایت تحصیلی به صورت فرایندی در همه دوره‌های تحصیلی الزامی است به مدیران و مشاوران متذکر شد که فرصت‌هایی را برای شناسایی شایستگی‌ها و استعدادهای دانش‌آموزان در فواصل تحصیلی این دوره فراهم نمایند تا در این پایه دانش‌آموزان با اطلاعات دقیق‌تر و مطمئن‌تری موفق به انتخاب شاخه و رشته تحصیلی خود شوند. وی ادامه داد: لزوم تصمیم‌گیری مناسب در این زمینه ایجاد می‌کند که مشاوران به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند تا دانش‌آموزان در مورد ضوابط و شرایط ورود و ادامه تحصیل در شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی، و نیز از ارتباط رشته‌های تحصیلی با مشاغل آگاهی لازم را پیدا کنند تا متناسب با استعداد و رغبت خود به انتخاب رشته تحصیلی اقدام نموده و زمینه برای موفقیت آنان بیش از پیش فراهم شود.